
De to kulturer

BOKOVERSIKT

7. mai 1959 holdt Charles Percy Snow (1905 – 80) en forelesning i Cambridge, England som ble et av de viktigste bidrag til den intellektuelle debatt i det 20. århundret. Det Snow beskrev, var kløften mellom de naturvitenskapelige og de humanistiske fag i den vitenskapelige verden. Han introduserte begrepet ”de to kulturer” og hovedbudskapet var ”at det intellektuelle liv i hele det vestlige samfunnet i stadig sterkere grad holder på å splittes i to motpoler”.

Forelesningen ble utgitt på norsk allerede i 1960, oversatt av Ragnar Kvam (1). For tre år siden ble en ny utgave av forelesningen publisert på engelsk sammen med en oppfølgende forelesning av Snow fra 1963 og en innledning som setter debatten inn i en historisk sammenheng (2). Nå foreligger en ny versjon også på norsk. Oversetter er denne gang Edvard Stang, og Snows tilbakeblikk fra 1963 er inkludert. Det er dessuten to korte, innledende kommentarer av idéhistorikeren Trond Berg Eriksen og fysikeren Kristoffer Gjøtterud.

C.P. Snow, som selv var både fysiker og forfatter, var bekymret for utviklingen, og det er minst like stor grunn for bekymring 40 år senere. Problemstillingen er særlig aktuell for medisinen og medisinerne som historisk sett tilhører så vel den naturvitenskapelige som den humanistiske kultur. De to kulturer i medisinen var tema for en rekke artikler i Tidsskriftet nr. 30/2000 (3). Selv om oppsplittingen i akkurat to tankemessige retninger selvsagt er en forenkling, illustrerer den det indre spenningsforholdet i et fag som skal inkludere både ”den kalde hjernen” og ”det varme hjertet”, slik Peter F. Hjort har formulert det (4).

Hva er hemmeligheten ved en forelesning som har beholdt sin aktualitet i over 40 år? I tillegg til at den tar opp et viktig og tidløst tema, er det andre grunner til at boken kan anbefales. Snow viser nemlig betydelige pedagogiske evner i fremstillingen. Som Trond Berg Eriksen skriver i sin introduksjon til boken: ”Den er så kort at alle kan spandere en ettermiddag på den. Tittelen er lett å huske, samtidig som den oppsummerer det vesentlige av innholdet.” Tenk om det samme kunne sies om flere slike bøker!

Magne Nylenna

Tidsskriftet

LITTERATUR

1. Snow CP. De to kulturer. Oversatt av Ragnar Kvam. Cappelen's upopulære skrifter. Oslo: Cappelen, 1960.
 2. Snow CP. The two cultures. Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
 3. Nylenna M. De ”to kulturer” i medisinen Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 3732 – 5.
 4. Hjort PF. Legerollen mot år 2000. Tidsskr Nor Lægeforen 1988; 108: 3276 – 7.
-

Publisert: 10. desember 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.